

En nyttig bok om formidling og publisering (fortsatt)



Magne Nylenna
Publisere & presentere
 Medisinsk formidling
 i teori og praksis
 Gyldendal Akademisk
 Bokmål
 2. utgave 2015
 264 sider
 ISBN/EAN: 9788205490123

Da denne boka kom ut første gang i 2008 fikk den svært god mottakelse her i *Utposten*, og ble beskrevet som en gledelig nyhet til alle som driver med medisinsk formidling i skrift eller tale. Det er ingen grunn til å konkludere noe annerledes i denne anmeldelsen, bortsett fra at forfatteren kanskje ikke helt har tatt inn over seg at vi lever i en ny digital hverdag. Dette er en nyttig og god bok som kan passe inn i mange bokhyller - også ute i kommunene.

Boka *Publisere og presentere* av Magne Nylenna ble utgitt første gang i 2008. Denne nye utgaven på 262 sider er gitt ut på Gyldendal forlag, og kan med sitt passende format og soft-back leses både i senga og på bussen. Boka er enkelt illustrert med en del humoristiske tegninger og tabeller, og nøkkelpunkter innrammet i grønne bokser bidrar til å gjøre boka lettlest. Nylenna oppgir i forordet at målgruppa for boka er

leger og annet helsepersonell «som ved en eller annen anledning skal skrive student- eller masteroppgaver, publisere vitenskapelige artikler eller holde foredrag».

Jeg leser boka ved å hoppe fra kapittel til kapittel, og den overrasker meg positivt med et stort spennvidde i tema og innhold. Boka har to hoveddeler; teori og praksis. I teoridelen blir vi introdusert for hvorfor det er viktig med formidling og publisering, teorier rundt skrift og tale, fakta om det historiske tidsskrift og publiseringstikk. Vet du f.eks. hva impaktfaktor eller peer review betyr? Forstår du deg på massemedias tilnærming til helsestoff? Vet du hva som er krav til en originalartikkel i et tidsskrift, eller hva som egentlig kjenntegner en god doktoravhandling? Er du kjent med IMRAD-strukturen? I praksisdelen av boka vil de fleste kunne finne nyttige tips til artikkelskriving, hvordan skrive på engelsk, utvikling av manuskript til artikler, arbeid med doktorgradsavhandlingen, skrive gode møtereferater, bokomtaler, kronikker m.m. Det er egne kapitler også for muntlig formidling, bruk av powerpoint og det å lage postere. Her vil de fleste kunne finne nyttige tips, til og med til konfirmasjonstalen.

Fagformidling er en viktig del av hverdagen for alt helsepersonell, og behovet for slike bøker er udiskutabelt. Dette er en bok som favner bredt, og som toucher innom mange matnyttige temaer, uansett om du er kliniker, samfunnsmedisiner, student eller forsker. For meg ble dette ei bok av typen «hvorfor har jeg ikke skaffet meg denne tidligere»-bok. Det jeg savner er mer kjøtt på det digitale beinet - det vil si et fylligere kapittel om hvilke muligheter og utfordringer vi har fått gjennom «gamechangeren» sosiale medier og bloggformatet som mange fagfolk allerede har tatt i bruk på ulikt vis. I boka har Nylenna begrenset dette til et kapittel om internett på knappe to sider, men peker allikevel på at dette vil være sentralt i årene som kom-

mer: «Utviklingen av nettbruk har gått utrolig raskt, og kombinasjonen av nettpublisering og sosiale medier vil ganske sikkert skape nye muligheter for interaktivitet».

Det å formidle og publisere sine resultater bør ikke være viktig bare på universiteter og i helseforetak, men også i den alminnelige hverdagen ute i primærhelsetjenesten. Kunnskapsløft i kommunene er et av satsingsområdene i HelseOmsorg21, og kommunene gjør ingen stor feil om de skaffer denne boka til sine ansatte. Det samme gjelder for alle samfunnsmedisinere og allmennleger som ønsker å bidra til kunnskapsutvikling på sine arbeidsplasser.

Jeg vil derfor anbefale denne boken til *Utposten* sine lesere på det varmeste. De som skal høre på de neste foredragene deres kommer også til å være takknemlige for det!

DAG-HELGE RØNNEVIK
Utpostens redaksjon



ILLUSTRASJONSFOTO: COLLOMBON

Eyr

– portrett av et tidsskrift

Magne Nylenna og Øivind Larsen
Eyr – portrett av et tidsskrift
Michael, 2015; 12: Supplement 17.
 222 s, tab, ill.
 Pris: gratis for medlemmer av *Michael*
 ISBN 978-82-92871-89-8

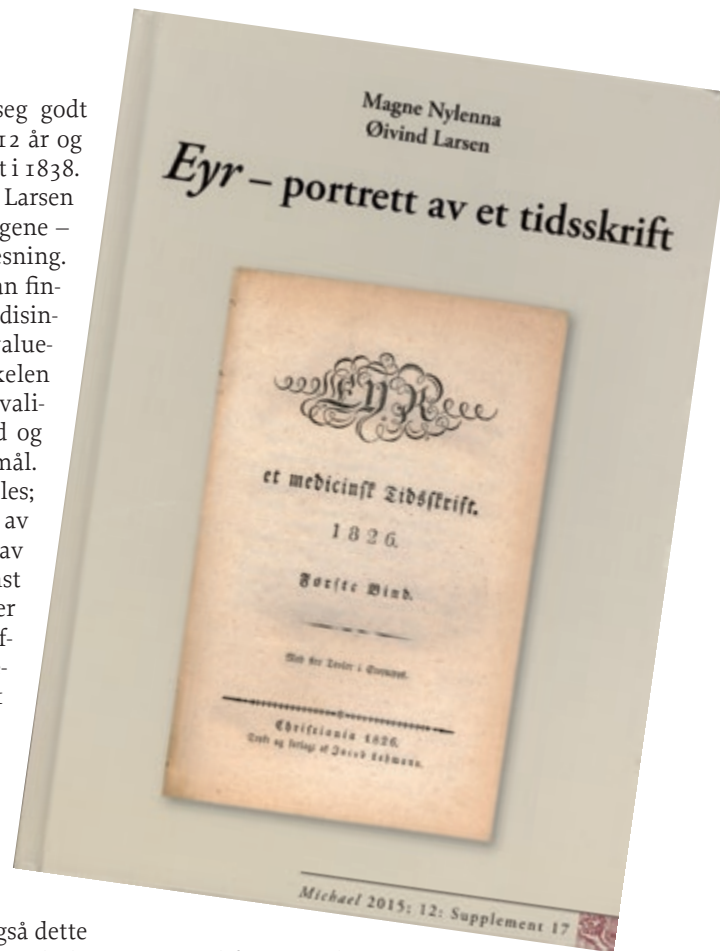
Det ble ikke lesing av krim denne sommeren heller. I stedet leste jeg en bok som har ligget på nattbordet en stund. Det ble en spennende reise for meg, mer spennende enn jeg trodde før jeg begynte å lese. Allerede innledningsvis stiller forfatterne Magne Nylenna og Øivind Larsen et interessant spørsmål: Bidro det første, norske tidsskriftet *Eyr* både til å skape en nasjonal, norsk medisin og til å utforme en spesifikt norsk legerolle? Dette spørsmålet blir besvart på bokens siste side, men først tilbyr forfatterne oss noen smakebiter av europeisk historie, norsk historie og selvsagt medisinsk historie:

Fra de første tidsskriftene ble etablert på 1600-tallet har de vært viktige for medisinsk kunnskapsformidling, men mange av tidsskriftene hadde kort levetid og forsvant med sine redaktører. *Eyr* ble etablert så tidlig som i 1826, noe som beskrives som bemerkelsesverdig. At et norskspråklig tidsskrift så dagens lys allerede den gang var imponerende fordi Norge var en ung nasjon med et ferskt medisinsk fakultet og kun 120 leger. Helsetjenesten var dårlig utbygget da professorene Michael Skjeldrup (1769–1852) og Frederik Holst (1791–1871) lanserte *Eyr, et medicinsk tidsskrift*. Valget av navnet *Eyr*, etter den norrøne gudinnen for legeskunsten, beskrives som originalt. Lite kan dokumenteres om hvem som tok initiativet til tidsskriftet, og vi vet heller ikke mye om hvordan tidsskriftet ble dannet og drevet, men tidsskriftet sprang ut fra den legeguppen som i 1826 dannet det medisinske leseselskapet i Christiania – forløperen til Det norske medisinske selskab. Redaktørene hovedutfordringer var å rekruttere abonnenter og innhente faglige bidrag – problemstillinger som dagens

Utposten-redaksjon kjenner seg godt igjen i. Etter 11 årganger på 12 år og 43 hefter opphørte tidsskriftet i 1838.

I boken viser Nylenna og Larsen eksempler fra de ulike årgangene – dette er meget spennende lesning. Allerede i første bind kan man finne *Eyrs* første samfunnsmedisinske bidrag; en artikkel om evaluering av helsetjenesten. Artikkelen formidler en diskusjon om kvalitetsvurderinger av legearbeid og problematisering av utfallsmål. Mange kliniske emner omtales; inngrodde negler, behandling av stamming, lepra, behandling av «vandskræk», og ikke minst kolera – et emne som etter hvert fikk stor plass i tidsskriftet. Det ser også ut til å ha foregått en debatt allerede i 1831 om utenlandske leger i Norge. Interessen for det kuriøse er også tilstede og det er flere beskrivelser av ulike «mishandlinger». Forfatterne har i tabells form listet opp en rekke kasuistikker som ble publisert i tidsskriftet. Også dette er spennende lesning sett med dagens øyne.

Boken er rikt illustrert og både tekst og bilder levendegjør en medisinsk historie i alle fall jeg kjente jeg ikke var familiær med. Utover i boken ble jeg nysgjerrig på hva Nylenna og Larsen ville svare på det innledende spørsmålet de hadde stilt, selv om teksten i boken vel egentlig ga meg svaret etter hvert som jeg leste. Forfatterens konklusjon var at de mente å få bekreftet antagelsen om at *Eyr* hadde en sentral posisjon som oppdaterende lesestoff for norske leger og for andre som måtte interessere seg for aktuelle medisinske spørsmål. *Eyr* hadde stor bredde og en klar samfunnsprofil, skriver de to, og de faglige diskusjonene som både ble referert og av



og til ført i *Eyr* bidro til å utvikle denne vitenskapen videre med konsekvenser for praktisk medisin. Konklusjonen er derfor at *Eyr* bidro til å utforme en nasjonal medisinsk verden der hensynet til samfunnet var til lagt stor vekt.

Dette er en lettlest og tankevekkende bok på rundt 200 sider som gir et innblikk i tidsskriftenes plass i medisinsk utvikling. Den kan leses fra perm til perm eller man kan lese små biter av gangen. Særlig spennende syns jeg eksemplene fra de ulike årgangene er. Flere temaer er velkjente også fra dagens diskusjon. Les selv!